

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 11 0 К 012093 16 Кж
Бања Лука, 18.10.2016. године

У ИМЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ!

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија др Вељка Икановића, као предсједника вијећа, Драгомира Миљевића и Горане Микеш као чланова вијећа, уз учешће записничара Соње Матић, у кривичном предмету против оптужених Х.Б. и И.Х., због кривичног дјела обљубе над немоћним лицем из члана 194. став 1. Кривичног закона Републике Српске, одлучујући о жалбама бранилаца оптужених, изјављеним против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број 11 0 К 012093 15 К од 24.06.2016. године, у сједници вијећа којој су присуствовали републички јавни тужилац Витомир Солдат и браниоци оптужених, донио је дана 18.10.2016. године

П Р Е С У Д У

Одбијају се, као неосноване, жалбе бранилаца оптужених Х.Б. и И.Х. и потврђује пресуда Окружног суда у Бањој Луци број 11 0 К 012093 15 К од 24.06.2016. године.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Окружног суда у Бањој Луци број 11 0 К 012093 15 К од 24.06.2016. године, оптужени Х.Б. и И.Х., су оглашени кривим због кривичног дјела обљубе над немоћним лицем из члана 194. став 1. Кривичног закона Републике Српске (у даљем тексту: КЗ РС) и за то дјело осуђени, Х.Б. на казну затвора у трајању од 2 (двје) године, а И.Х. на казну затвора у трајању од 2 (двје) године и 6 (шест) мјесеци.

На основу члана 44. став 1. КЗ РС, оптуженом И.Х. је у изречену казну урачунато вријеме проведено у притвору од 15.06. до 15.07.2013. године.

На основу члана 99. став 1. Закона о кривичном поступку Републике Српске (у даљем тексту ЗКП РС), оптужени су обавезани да солидарно накнаде трошкове кривичног поступка у износу од 2.028,00 КМ, те да плате паушални износ од по 300,00 КМ, а оптужени И.Х. је обавезан и на плаћање накнаде и нужних издатака постављеног му браниоца с тим што ће износ ових трошкова првостепени суд утврдити посебним рјешењем.

На основу члана 108. став 3. ЗКП РС оштећена З.П. је са имовинско-правним захтјевом упућена на парнични поступак.

Против те пресуде благовремено су изјавили жалбе браниоци оптужених.

Бранилац оптуженог Х.Б., адвокат Ј.И. из Б. побија пресуду због битне повреде одредаба кривичног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, повреде Кривичног закона, те одлуке о кривичној санкцији, имовинскоправном захтјеву и трошковима кривичног поступка, с приједлозима да се првостепена пресуда преиначи и оптужени ослободи од оптужбе на основу члана 298. тачка а) или в) ЗКП РС или да се пресуда укине и предмет врати првостепеном суду на поновно суђење.

Из истих жалбених основа, осим због одлуке о имовинскоправном захтјеву пресуду побија и бранилац оптуженог И.Х., адвокат Б.Г. из Б. Предлаже да се побијана пресуда укине и предмет врати на поновно суђење или да се пред овим судом одржи претрес, односно да се побијана пресуда преиначи и оптужени ослободи од оптужбе.

Одговор на жалбе није поднесен.

У сједници вијећа која је одржана у одсуству уредно обавијештених оптужених, што је у складу са одредбом члана 318. став 4. ЗКП РС, браниоци су изложили жалбе и остали код навода и приједлога из жалби, док је републички јавни тужилац предложио да се жалбе одбију као неосноване.

Разматрајући спис, побијану пресуду и жалбе, одлучено је као у изреци ове пресуде из сљедећих разлога:

Жалба браниоца оптуженог Х.Б. побија пресуду због битних повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачке з), е), и) и К) ЗКП РС, износећи аргументацију за сваку од тих повреда. У вези са битном повредом одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка з) ЗКП РС ова жалба истиче да се пресуда у односу на оптуженог не може заснивати на исказу другог оптуженог, у овом случају И.Х. који је овај дао у истражном поступку, пред полицијским службеницима и тужиоцем, као ни на налазу и мишљењу специјалисте судске психијатрије С.Б.-С. која је извршила вјештачење поступајући по наредби суда. Надаље се у овој жалби истиче да је првостепени суд поступио супротно правилу садржаном у члану 14. став 2. и члану 15., као и погрешно оцијенио доказе, а поступио је и супротно одредби члана 304. тачка 7. ЗКП РС, јер није изнио потпуне и јасне разлоге, нити је оцијенио вјеродостојност противрјечних доказа, односно противрјечних исказа свједока и вјештака. Посебно се излаже критици садржај исказа оштећене З.П., који пресуда како то из жалбе произилази сматра убједљивим и искреним, а жалба исказима оштећене које је давала у току поступка (у истрази и на главном претресу), озбиљно приговара, сматрајући их неубједљивим. Критикују се искази свједока оптужбе, Б.М., С.М., С.Ч., З.Б. и М.Ј., јер пресуда не даје разлоге зашто овим исказима вјерује. Жалба излаже критици и оцјену првостепене пресуде о исказима свједока Б.М.1 и Д.Б. као и исказе свједока Д.К., М.Ј.1, В.Р., Н.Г., те С.М.1, И.Ђ. и др Ј.Ђ., јер се из пресуде не види шта

побијана пресуда из тих исказа закључује. Ова жалба уз то посебно излаже критици закључак побијане пресеуе о кривици оптуженог Х.Б., који је заснован на исказу оптуженог И.Х. који је дао у току истражног поступка у својству осумњиченог, а у којем је као учиниоца дјела означио и оптуженог Б., износећи тврдњу да се на овом исказу не може заснивати кривица оптуженог Б., већ само оптуженог Х., а што по овој жалби произилази из одредбе члана 143. став 2. тачка в) ЗКП РС. Заснивајући кривицу оптуженог Х.Б. на исказу И.Х. који је дао у истрази, а у одсуству по жалби других доказа из којих би се могло закључити да је оптужени Б. учинио дјело за које је оглашен кривим, жалба налази да је пресуда у односу на овог оптуженог заснована на доказу на којем се у вези члана 10. став 2. ЗКП РС не може заснивати пресуда и да је тиме учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка з) ЗКП РС.

Повреду одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка е) ЗКП РС, жалба оптуженог Х.Б. види у томе да је по оптужници која је и у вријеме када је потврђена, Окружни суд био стварно ненадлежан за суђење у овом предмету.

Битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка и) ЗКП РС жалба овог оптуженог налази у томе што је оптужба прекорачена, јер је у изреку пресуде унесено оно што оптужница није садржавала, па је тако повријеђен идентитет оптужбе и пресуде.

Битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка к) ЗКП РС жалба види у неразумљивости изреке пресуде, противрјечности изреке и разлога пресуде, те недостатку разлога у пресуди у погледу одлучних чињеница. Разлозима за постојање ове повреде које бранилац износи у жалби, а што из садржаја тих разлога произилази, жалба се дотиче и мањкавости чињеничне основе побијане пресуде, иако о томе износи разлоге и у жалбеном основу погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Изнесени жалбени приговори у основу побијања пресуде због битних повреда одредаба кривичног поступка о којима је напријед било ријечи нису основани. Аргументацију да се пресуда не може заснивати на исказу оптуженог И.Х. који је дао у истрази у присуству свога браниоца у то вријеме адвоката Д.Р из Г., а у којем је детаљно изнио како је дошло до тога да он, а и оптужени Х.Б. изврше обљубу над оштећеном, као и жалбена тврдња да у односу на оптуженог Б. осим исказа оптуженог Х. нема других доказа о његовој кривици, овај суд сматра неоснованом, јер су свједоци саслушани у поступку који је претходио доношењу побијане пресуде, а чији искази су у пресуди образложени и правилно оцјењени, потврдили да су обојица оптужених били у угоститељском објекту у којем је критичне вечери оштећена З.П. радила као хостеса, да су обојица оптужених били на ћошку шанка, непосредно уз собу у којој су биле хостесе, а саслушани свједоци на које се пресуда позива у образложењу су потврдили блиске контакте између оштећене З.П. и оптуженог Х.Б. О томе се у свом исказу изјаснила и оштећена З., па када жалба овај исказ излаже критици у смислу да је он непоуздан и неујерљив, она то чини с циљем да тај исказ као и исказе других свједока оптужбе који су се изјашњавали о чињеницама које су им у вези са догађајем познате учини неујерљивим, па да се због тога на тим исказима не може заснивати пресуда о кривици оптуженог Б.

Битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка е) ЗКП РС, да Окружни суд у Бањој Луци није био стварно надлежан у овом случају није учињена из разлога што је тај суд потврдио оптужницу, на основу које је водио главни претрес и донио пресуду, па се жалилац у вези са приговорима да је ова повреда учињена упућује на одредбу члана 34. став 2. ЗКП РС.

Није учињена ни битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка и) ЗКП РС јер оптужба није прекорачена у случају када је суд у оквиру истог животног догађаја и генусно истог кривичног дјела у изреку пресуде унио наводе које није садржавала оптужница, већ је само прецизирао одређене дијелове навода из оптужнице, а на основу чињеница утврђених на главном претресу.

Није учињена ни битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка к) ЗКП РС јер је изрека пресуде јасна и разумљива, нема противрјечности изреке самој себи нити разлозима пресуде, а изрека пресуде садржи све разлоге о одлучним чињеницама.

У жалбеном основу погрешно и непотуно утврђеног чињеничног стања, жалба браниоца оптуженог Х.Б. указује на начин на који су оцјењени докази оптужбе, истиче се да они нису потпуно оцјењени, већ само селективно, да су посебно критички цијењени искази које је у току поступка давала оштећена З.П., а из садржаја доказа оптужбе, прије свега исказа саслушаних свједока се не може извести закључак да је овај оптужени учинио кривично дјело за које је оглашен кривим.

Оцјењујући изнесене приговоре жалбе, овај суд налази да су они неосновани. Наиме, побијана пресуда је укратко изнијела садржај исказа свједока на које се пресуда позива у образложењу, те исказе је оцјенила потпуно и правилно, јер се свједоци нису ни могли изјаснити о свим околностима везаним за догађај који је предмет суђења, као што је и оштећена исказала да се многих детаља и не сјећа, па приговори жалбе како на садржај исказа свједока и оштећене, као и приговори начину на који су ти докази цијењени, као и приговори начину на који су цијењени налази у поступку саслушаних вјештака неуропсихијатара као и других вјештака који су дали свој налаз и мишљење и свједочили на главном претресу, нису основани.

Сви изведени докази а супротно приговорима жалбе браниоца оптуженог Б. су оцјењени у складу са одредбом члана 295. став 2. ЗКП РС и таквом оцјеном коју и овај суд сматра правилном изведен је коначан, а и по оцјени овога суда правилан закључак да је оптужени учинио кривично дјело за које је и побијаном пресудом оглашен кривим. Ово због тога што се не може од свједока очекивати да се на свако постављено им питање децидно изјасне, јер не могу сви свједоци једнако видјети, опазити или запамтити све о догађају и начину на који се он десио. Стога инсистирање жалбе да су искази свједока неубједљиви и да су се они само дјелимично изјаснили о неким по жалби важним чињеницама, па да је због тога чињенична основа побијане пресуде погрешна и непотпуна, није основано.

Жалба браниоца оптуженог И.Х. побија пресуду због битних повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачке г), з), и) и к) ЗКП РС, износећи за сваку од тих повреда разлоге. Повреду одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка г) ЗКП РС види у томе што је право на одбрану оптуженог повријеђено тиме што су сви докази како објективни, тако и докази субјективне природе проведени без наредбе тужиоца о спровођењу истраге, јер је истрага у овом предмету отворена 15.06.2013. године, а да су записници о саслушању свједока као и оптужених, те и материјални докази сачињени прије доношења наредбе о спровођењу истраге.

Изнесени приговори нису основани, јер ни једна одредба ЗКП РС не прописује када ће тужилац донијети наредбу о спровођењу истраге. Одредбом члана 224. став 1. ЗКП РС се прописује да тужилац наређује спровођење истраге ако постоје основи сумње да је извршено кривично дјело. Одредба става 2. истога члана прописује да се о спровођењу истраге доноси наредба која садржи податке како је то у овој одредби прописано. Када ће тужилац донијети наредбу то није прописано овом одредбом, али из садржаја одредбе става 1. овог члана произилази да ће се спровођење истраге наредити ако постоје основи сумње да је извршено кривично дјело. Из наведених разлога је наведени приговор ове жалбе неоснован, јер доношењем наредбе, након што су неке радње у истрази већ проведене од стране овлашћених службених лица није повријеђено право на одбрану. Исту повреду одредаба кривичног поступка жалба види у томе што је првостепени суд исказ оптуженог Х. који је дао у истрази на приједлог тужиоца прочитао на главном претресу прије него је исти саслушан у својству свједока. Ни овај приговор није основан, јер о редосљеду извођења доказа на главном претресу, одлучује предсједник вијећа, а што произилази из одредбе члан 276. став 2. ЗКП РС.

Битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка з) ЗКП РС жалба браниоца види у томе да су наредбе за претрес угоститељског објекта С.б., куће и пратећих објеката у којима бораве тада осумњичени Х. и Б. издате супротно одредбама члана 120. и 121. ЗКП РС, јер није постојала опасност од одгађања а што је услов да се може издати усмена наредба од стране судије за претходни поступак. У томе жалилац види битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка з) ЗКП РС. Приговор браниоца оптуженог да је ова повреда учињена није основан, јер радња претресања на основу усмених наредби судије за претходни поступак је у овом случају била хитна радња, обзиром на природу дјела за које су оптужени били осумњичени и опасности да би се евентуални докази у вези са тим дјелом могли уништити или сакрити.

Приговори ове жалбе да је учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка и) ЗКП РС, јер да је суд прекорачио оптужбу, а због тога је и изрека пресуде неразумљива противрјечна сама себи и разлозима пресуде, а у овом дијелу пресуда не садржи разлоге о одлучним чињеницама, чиме је почињена и битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка к) ЗКП РС. Ове две повреде бранилац само наводи, али не износи разлоге из којих би се могло закључити да су оне учињене, па изнесени приговори нису основани.

У жалбеном основу погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања жалба истиче да се чињенична утврђења пресуде искључиво заснивају на исказу оштећене, а и свједока наведених у образложењу пресуде, указује се, да је суд погрешно утврдио чињеницу да је оштећена била под утицајем алкохола, јер она тврди да није била. Критикује се налаз и мишљење вјештака психијатријске струке др С.В.-С-, која у свом закључку тврди да се оштећена највјероватније налазила у алкохолисаном стању и то стању правог пијанства. Ти закључци по ставу жалиоца су погрешни, јер се вјештак изјашњава о стању алкохолисаности оштећене тврђом да је она највјероватније била у том стању, те да због тога није била физички способна за давање отпора. Такав налаз по жалби није заснован на правилима науке и струке, а закључци вјештака нису засновани на било којим од проведених доказа. Критикују се искази саслушаних свједока који у вези са догађајем износе у својим исказима само то да су оптужени били присутни у угоститељском објекту у коме је критичне ноћи била и оштећена З.П.. Надаље се истиче да вјештачењем није утврђено чија је сперма и да ли она потиче од обојице оптужених. Такође се излажу критици искази свједока Д.К.

Супротно изнесеним приговорима у овом жалбеном основу побијања пресуде, овај суд налази да је на основу проведених доказа на главном претресу како исказа саслушаних свједока, тако и налаза вјештака неуропсихијатара, побијана пресуда те доказе критички оцијенила, прије свега исказ оштећене, која је у погледу чињенице пијанства исказивала да није била под утицајем алкохола, иако су други саслушани свједоци у својим исказима потврдили да је била пијана, да је била у контакту са оптуженима, нарочито са оптуженим Б. У вези са жалбеним приговорима мањкавости чињеничне основе побијане пресуде, првостепени суд је прихватио као доказ исказ оптуженог Х. (који је у својству осумњиченог дао у истрази), прво у Полицијској станици Г., а потом и у Окружном тужилаштву Бања Лука Подрућна канцеларија Приједор, када је испитан од стране окружног тужиоца те канцеларије Љ.М. Приликом тих испитивања оптужени је имао изабраног браниоца, адвоката Д.Р. из Г. и упозорен је на своја права у току кривичног поступка, као и на то да ће његов исказ који буде дат у присуству браница у даљем поступку моћи бити кориштен као доказ и без његове сагласности. У тим исказима је оптужени Х. детаљно описао начин извршења обљубе над оштећеном, истичући да је обљубу над оштећеном прво извршио оптужени Б., а онда и он, што је детаљно изнесено и у образложењу првостепене пресуде на страни 43. и 44. побијане пресуде. Истина на главном претресу оптужени Х. је порекао тврдње које је дао у истрази у вези са дјелом за које је тада био осумњичен а те његове тврдње је суд образложио на страни 41. побијане пресуде.

Правилном оцјеном исказа оптуженог који је дао пред овлашћеним службеним лицима у присуству браниоца и упозорен на посљедице таквог исказа, те на основу исказа свједока адвоката Д.Р. који је уз пристанак тада осумњиченог Х. ослобођен дужности чувања тајне, као и на основу исказа свједока Љ.М., те оцјеном доказа оптужбе, прије свега свједока који су саслушани на главном претресу, а садржај њихових исказа изнесен у образложењу побијане пресуде, овај суд је закључио да су чињенична утврђења побијане пресуде у дијелу који се односи на оптуженог Х. потпуна и правилна, а приговори жалбе његовог браниоца и у овом основу побијања пресуде, неосновани.

Побијана пресуда је изнијела и ваљано образложење у вези са дјелом за које су оптужени оглашени кривим. Учинила је то на начин што је дала образложење на страни 47. из којег произилази да је оштећена у вријеме када је над њом извршена обљуба од стране оптужених, била неспособна за давање отпора, а због стања у коме се налазила није била у могућности да схвати значај радње која се према њој предузима, као и немогућности пружања отпора.

Како нису учињене битне повреде одредаба кривичног поступка на које су указивале жалбе бранилаца оптужених, а чињенична основа побијане пресуде је потпуна и правилна, те како радње оптужених описане у изреци побијане пресуде садрже сва битна обиљежја кривичног дјела обљубе над немоћним лицем из члана 194. став 1. КЗ РС, то ни Кривични закон није повријеђен.

Одлуку о изреченим казнама жалбе наводе само као основ побијања, али не наводе разлоге, па је овај суд ту одлуку испитао у складу са одредбом члана 322. ЗКП РС, те оцијенио да су казне које су побијаном пресудом изречене оптуженима у свему примјерене тежини учињеног дјела, степену кривице оптужених и околностима под којима је то дјело учињено. Те казне су довољне и потребне да би се остварила сврха кажњавања прописана у члану 28. КЗ РС, како са аспекта опште (генералне) тако и са аспекта посебне (специјалне) превенције. За кривично дјело за које су оптужени оглашени кривим примјеном КЗ РС који је био на снази у вријеме када је дјело учињено и који се примјењује као блажи закон прописана је казна затвора од једне до осам година.

Жалбе бранилаца су изјављене и због одлуке о трошковима кривичног поступка и имовинскоправном захтјеву (жалба бранилаца оптуженог Б.), а због трошкова кривичног поступка (жалба браниоца оптуженог Х.) те како за то нису дати никакви разлози у жалби браниоца оптуженог Б., а жалба оптуженог Х. није навела разлоге из којих би се могло закључити да овај оптужени не може сносити трошкове кривичног поступка без штете по своје или издржавање других лица која је дужан издржавати, то се побијање пресуде ни из овог жалбеног основа не може прихватити.

Како из свих наведених разлога жалбе бранилаца оптужених нису основане, ваљало је те жалбе одбити на основу члана 327. ЗКП РС и првостепену пресуду потврдити.

Записничар
Соња Матић

Предсједник вијећа
Др Вељко Икановић

Тачност отправка овјерава
руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић